

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Juraja Klimenta a sudcov JUDr. Milana Karabína a JUDr. Petra Szaba na neverejnom zasadnutí konanom 19. mája 2011 v Bratislave, v konaní o európskom zatýkacom rozkaze, prerokoval sťažnosť prokurátora Krajskej prokuratúry v Nitre proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre z 15. apríla 2011, sp. zn. 1 Ntc 2/2011, o nevzatí vyžiadanej osoby **J. S.** do predbežnej väzby a takto

r o z h o d o l :

Podľa § 194 ods. 1 písm. a/ Tr. por. napadnuté uznesenie **sa z r u š u j e.**

Podľa § 15 ods. 2 zákona č. 154/2010 Z. z. sa návrhu prokurátora na vzatie do väzby **J. S.**, rod. **P.**, nar. **X.**, bytom **B. X.**, **n e v y h o v u j e** a **J. S. sa do predbežnej väzby n e b e r i e.**

O d ô v o d n e n i e

Krajský súd v Nitre uznesením z 15. apríla 2011, sp. zn. 1 Ntc 2/2011, podľa § 15 ods. 2 zákona č. 154/2010 Z. z. o európskom zatýkacom rozkaze (ďalej len „zákon o EZR“) návrhu prokurátora na vzatie **J. S.**, rod. **P.**, nar. **X.**, bytom **B.**, do predbežnej väzby nevyhovел a **J. S.** do predbežnej väzby nevzal. Zároveň krajský súd podľa § 82 ods. 1 písm. a/, písm. e/ Tr. por. uložil **J. S.** obmedzenia v podobe zákazu vycestovať do zahraničia a zákazu vzdáľovať sa z miesta pobytu okrem prípadov, kedy sa vzdáľuje z miesta pobytu na základe predvolania štátnych orgánov a podľa § 82 ods. 1 Tr. por. povinnosť oznámiť prokurátorovi alebo súdu, ktorý vedie konanie, každú zmenu miesta pobytu.

Proti tomuto uzneseniu zhlásil prokurátor Krajskej prokuratúry v Nitre ihneď po jeho

vyhlásení sťažnosť, ktorú zdôvodnil do zápisnice tým, že podľa jeho názoru sú dôvody predbežnej väzby podľa § 15 ods. 1 zákona o EZR dané z dôvodu, že ide o vydanie na výkon trestu odňatia slobody v trvaní 7 (sedem) mesiacov za trestný čin, ktorý je trestný jednak v štáte pôvodu ako aj na území Slovenskej republiky, a ktorý prevyšuje 4 (štyri) mesiace uvedené v § 4 ods. 2 písm. b/ zákona o EZR, že faxová kópia EZR, sp. zn. 3T 193/2003, zo dňa 3. februára 2011 je dostatočným podkladom pre rozhodnutie súdu s tým, že navrhuje, aby nadriadený súd napadnuté rozhodnutie zrušil a sám vzal vyžiadajú osobu J. S. do predbežnej väzby podľa § 15 ods. 1 zákona o EZR.

Spisový materiál bol Najvyššiemu súd Slovenskej republiky predložený na rozhodnutie o sťažnosti prokurátora **až 16. mája 2011.**

Na základe podanej sťažnosti Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 192 ods. 1 písm. a/, písm. b/ Tr. por. preskúmal správnosť výroku napadnutého uznesenia, proti ktorému podal prokurátor sťažnosť, ako aj konanie predchádzajúce tomuto výroku a zistil, že sťažnosť prokurátora Krajskej prokuratúry v Nitre je sčasti dôvodná.

Krajský súd v Nitre svoje rozhodnutie o nevzatí zadržanej J. S. do predbežnej väzby odôvodnil tým, že v danej veci síce formálne podmienky na jej vzatie do predbežnej väzby splnené boli, no z predloženej faxovej verzie EZR sa nedalo zistiť, aké opatrenia boli zo strany Okresného súdu Znojmo vykonané za účelom nariadenia výkonu trestu odňatia slobody, predovšetkým či zadržanej J. S. bola doručená výzva na nástup do výkon trestu, či výzvu preukázateľne prevzala a či v určenej lehote do výkonu trestu odňatia slobody nenastúpila. Zadržaná J. S. pri výsluchu uviedla, že nemala vedomosť o tom, že má nastúpiť výkon trestu odňatia slobody, osobná sloboda jej bola obmedzená v mieste, kde uviedla, že sa zdržuje a aj preberá poštu, pričom ani EZR ani prokurátor súdu zatiaľ opak nepreukázali.

V odôvodnení napadnutého uznesenia krajský súd ďalej uviedol, že pri existencii obáv z útekov väzby odôvodnených vydaným EZR možno väzbu nahradiť alternatívnym inštitútom – uložením primeraných obmedzení a povinností, a že v tomto konkrétnom prípade je tomu tak aj preto, že zatiaľ neboli predložené nespochybniteľné fakty o tom, že by sa J. S. úmyselne vyhýbala nástupu trestu. Podľa krajského súdu bude potrebné doriešiť nejasnosti, ktoré vznikli ohľadne realizácie nariadenia výkonu trestu odňatia slobody.

Pri svojom rozhodnutí krajský súd prihliadol aj na vyhlásenie zadržanej J. S. o tom, že uložený trest odňatia slobody by chcela vykonať v Slovenskej republike, a že dlžné výživné už uhradila. Vzhľadom na uvedené podľa krajského súdu niet dôvodu sa nedomnievať, že primerané obmedzenia a povinnosti za zistených faktov sú schopné zabezpečiť jej prítomnosť na účely realizácie EZR pre orgány polície, prokuratúry a súdov a tým aj účel predbežnej väzby uvedený v § 15 ods. 1 cit. zák.

Z pripojenej xerokópie európskeho zatýkacieho rozkazu vydaného Okresným súdom Znojmo, Česká republika, 3. februára 2011 pod sp. zn. 3 T 193/2003, vyplýva, že bol vydaný na osobu J. S. za účelom jej vydania na výkon trestu odňatia slobody vo výmere 7 (sedem) mesiacov nepodmienečne, ktorý jej bol uložený rozsudkom Okresného súdu Znojmo z 15. augusta 2003, sp. zn. 3 T 193/2003, v spojení s uznesením Okresného súdu Znojmo zo 17. októbra 2006, sp. zn. 3 T 193/2003, za trestný čin zanedbania povinnej výživy podľa § 213 ods. 1 Trestného zákona Českej republiky spáchaný na tom skutkovom základe,

že v období od mesiaca október 2001 do mesiaca november 2002 vrátane, v Z. a inde neplnila vyživovaciu povinnosť na svojho syna P. S., nar. X., hoci jej táto povinnosť vyplývala zo zákona o rodine a výška výživného, ktorá zodpovedala jej možnostiam, schopnostiam, majetkovým pomerom a oprávneným potrebám, jej bola stanovená v čiastke 800 Kč mesačne rozsudkom Okresného súdu Z. z 30. apríla 1999, č. k. P 54/96-337, splatná vždy do 5. dňa v mesiaci vopred k rukám otca dieťaťa P. S., nar. X., bytom Z., B. č. X., a za uvedenú dobu dlhovala na výživnom najmenej 7 200 Kč, keď v priebehu doby na výživnom zaplatila 1 600 Kč.

Zo spisového materiálu je zrejmé, že J. S. bola zadržaná v Nových Zámkoch príslušníkmi Okresného riaditeľstva Policajného zboru Slovenskej republiky Nové Zámky 15. apríla 2011 o 10.15 hod. Následne bola predvedená na Krajskú prokuratúru v Nitre. Sudca Krajského súdu v Nitre jej opatrením z 15. apríla 2011, sp. zn. 1 Ntc 2/2011, ustanovil podľa § 14 ods. 1 zákona o EZR obhajcu JUDr. M. M.. V prítomnosti ustanoveného obhajcu ju prokurátor Krajskej prokuratúry v Nitre vypočul a po jej výsluchu ešte v ten deň podal na príslušnom súde návrh na vzatie J. S. do predbežnej väzby. Sudca krajského súdu J. S. v prítomnosti ustanoveného obhajcu a prokurátora vypočul a následne rozhodol o návrhu prokurátora na jej vzatie do predbežnej väzby napadnutým uznesením.

Z výsluchu J. S. vyplynulo, že si pamätá, že jej bol uložený trest odňatia slobody vo výmere 2 (dva) mesiace podmiennečne, že sa odvolala na Krajský súd v Brne. Rozhodnutie o odvolaní nemá k dispozícii. V tom konaní nemala ani zvoleného, ani ustanoveného obhajcu. Ďalej uviedla, že nemá žiadne rozhodnutie, v ktorom jej bol uložený trest odňatia slobody v trvaní 7 (sedem) mesiacov, ani neobdržala výzvu na nástup do výkonu trestu odňatia slobody. V Českej republike sa zdržovala na adrese B. X., Z.. Okresný súd Znojmo poznal obe jej adresy, českú aj slovenskú. Na Slovensko sa vrátila pred rokom, zdržuje sa v dome svojej matky v B., kde si aj preberá poštu. Ak by mala vykonať nepodmienečný trest odňatia slobody, chcela by ho vykonať na území Slovenskej republiky. Národnosť má slovenskú, štátne občianstvo má české aj slovenské. Žije sama bez partnera a detí, je bez pracovného pomeru, pomáha jej matka.

Z pripojenej fotokópie odpisu z registra trestov vyplýva, že J. S. nemá v Slovenskej republike v registri trestov žiadny záznam.

Podľa § 13 ods. 1 zákona o EZR príslušníci Policajného zboru zadržia osobu, ktorej prítomnosť bola zistená na území Slovenskej republiky a na ktorú bol vydaný európsky zatýkací rozkaz alebo vyhotovený záznam podľa § 3 písm. l/ a jej zadržaniu nebráni prekážka podľa § 12. Príslušníci Policajného zboru oboznámia zadržanú osobu s dôvodmi jej zadržania a poučia ju o práve zvoliť si obhajcu a o práve na tlmočníka. O zadržaní osoby informujú bezodkladne prokurátora príslušného podľa § 11 ods. 1. Prokurátor o zadržaní vyžiadanej osoby na území Slovenskej republiky informuje bezodkladne justičný orgán štátu pôvodu.

Podľa § 11 ods. 1 zákona o EZR je na začatie konania o európskom zatýkacom rozkaze príslušná krajská prokuratúra, v ktorej obvode bola vyžiadaná osoba zadržaná alebo jej bola inak obmedzená osobná sloboda.

Podľa § 13 ods. 2 zákon o EZR, ak prokurátor do 48 hodín od zadržania neprepustí zadržanú osobu, podá v tejto lehote súdu návrh na jej vzatie do predbežnej alebo vydávacej väzby, ku ktorému pripojí európsky zatýkací rozkaz, alebo ak ten nie je k dispozícii, záznam; záznam má do doručenia európskeho zatýkacieho rozkazu rovnaké účinky ako európsky zatýkací rozkaz. Ak prokurátor osobu prepustí, informuje o tom útvar SIRENE; ak tento útvar nie je príslušný konať, postúpi informáciu útvaru INTERPOL.

Podľa § 15 ods. 1 zákona o EZR účelom predbežnej väzby je zabezpečiť prítomnosť zadržanej osoby na území Slovenskej republiky, pokiaľ orgán štátu pôvodu, ktorý má záujem na jej vydaní, nepredloží originál európskeho zatýkacieho rozkazu s prekladom do štátneho jazyka, ak sa preklad vyžaduje.

Podľa § 15 ods. 2 zákona o EZR sudca krajského súdu rozhodne do 48 hodín od odovzdania zadržanej osoby o návrhu prokurátora na jej vzatie do predbežnej väzby. Ak v čase rozhodovania o predbežnej väzbe nie je k dispozícii európsky zatýkací rozkaz, rozhoduje na návrh prokurátora, ku ktorému je pripojený záznam podľa § 3 písm. l/. Dôvodmi väzby podľa všeobecného predpisu o trestnom konaní nie je pritom viazaný. Ak sudca v uvedenej lehote zadržanú osobu nevezme do predbežnej väzby, prepustí ju na slobodu.

Podľa § 15 ods. 3 zákona o EZR na konanie podľa odseku 1 je príslušný krajský súd, ktorému prokurátor príslušný podľa § 11 predložil návrh na rozhodnutie o predbežnej väzbe.

Podľa § 14 ods. 1 zákona o EZR v konaní o európskom zatýkacom rozkaze musí mať vyžiadaná osoba obhajcu.

Podľa § 4 ods. 1 zákona o EZR, európsky zatýkací rozkaz možno vydať

a/ pre skutok, za ktorý možno podľa právneho poriadku Slovenskej republiky uložiť trest odňatia slobody s hornou hranicou trestnej sadzby najmenej dvanásť mesiacov,

b/ ak sa žiada o vydanie na výkon už uloženého trestu odňatia slobody, ak uložený trest odňatia slobody alebo jeho zvyšok, ktorý sa má vykonať, je najmenej štyri mesiace; viaceré tresty alebo nevykonané zvyšky viacerých trestov sa spočítavajú.

Podľa § 1 ods. 2 zákona o EZR, na konanie podľa tohto zákona sa použije všeobecný predpis o trestnom konaní, ak nie je ďalej ustanovené inak; to platí vo vzťahu k členským štátom aj na konanie o vydaní osôb na trestné stíhanie alebo výkon trestu odňatia slobody alebo ochranného opatrenia, na ktoré nemožno uplatniť postup podľa tohto zákona.

Účelom predbežného vyšetrovania je zákonom o EZR upravenými postupmi zistiť a procesne zdokumentovať faktické a právne podmienky vydania osoby do cudziny, resp. doplniť podklady potrebné k rozhodnutiu o výkone európskeho zatýkacieho rozkazu. V tejto fáze konania, kedy nie sú k dispozícii všetky potrebné podklady, potom logicky nie je možné, aby sa súd zaoberal právne relevantnými úvahami o skutočnostiach, ktoré sú z hľadiska

právneho a skutkového podstatné až pre rozhodnutie súdu o výkone európskeho zatýkacieho rozkazu. To platí aj vo vzťahu k rozhodovaniu o predbežnej väzbe, ktorá je v zmysle zákona o EZR fakultatívnym inštitútom.

Nadalej platí, že väzba ako zaistovací inštitút predstavuje najzávažnejší zásah do osobnej slobody jednotlivca, preto v súvislosti s rozhodovaním o väzbe treba dbať na zásady primeranosti a zdržanlivosti, t. j., že vždy by mali byť využité opatrenia, ktoré najlepšie budú viesť k dosiahnutiu účelu, zároveň však nebudú neprimerane zasahovať do základných práv a slobôd osoby, voči ktorej sa uplatňujú.

Zákon o EZR vyjadruje zákonný účel predbežnej väzby v § 15 ods. 1. Tento účel spočíva v zabezpečení prítomnosti osoby na území Slovenskej republiky do doručenia originálu európskeho zatýkacieho rozkazu s prekladom do slovenského jazyka, ak sa preklad vo vzťahu k danému členskému štátu vyžaduje. Pri rozhodovaní o predbežnej väzbe nie je súd viazaný dôvodmi väzby podľa Trestného poriadku, čo vyplýva priamo z dikcie § 15 ods. 2 zákona o EZR. Pri rozhodovaní o predbežnej väzbe tak musí súd sledovať len splnenie vyššie uvedeného účelu predbežnej väzby a vo vzťahu k tomu účelu skúma predovšetkým to, či sú tu konkrétne skutočnosti, ktoré by odôvodňovali obavu, že zadržaná osoba ujde, alebo sa bude skrývať, aby sa tak vyhla trestnému stíhaniu alebo výkonu trestu alebo ochranného opatrenia.

Subsidiarita právnej úpravy v Trestnom poriadku k zákonu o EZR vyplýva z § 1 ods. 2 zákona o EZR. Zákon o EZR je tzv. *lex specialis*, preto jeho ustanovenia majú prednosť pred ustanoveniami Trestného poriadku, ktoré sa použijú iba vtedy, ak zákon o EZR nemá osobitné ustanovenia. Vo vzťahu k rozhodovaniu o predbežnej väzbe tomu nasvedčuje aj skutočnosť, že zákon o EZR priamo vylučuje skúmanie dôvodov väzby podľa Trestného poriadku.

Dôvodom obmedzenia osobnej slobody predbežnou väzbou, ako už bolo vyššie uvedené, je potreba zabezpečiť prítomnosť vyžiadanej osoby na území Slovenskej republiky. **Z povahy veci teda vyplýva zásadne útekový charakter predbežnej väzby.** Pri rozhodovaní o predbežnej väzbe preto súd z materiálneho hľadiska skúma existenciu konkrétnych skutočností odôvodňujúcich obavu, že vyžiadaná osoba utečie z územia Slovenskej republiky alebo sa bude skrývať. Tu treba opäť zdôrazniť, že **predbežná väzba má fakultatívny charakter.**

Prokurátor Krajskej prokuratúry v Nitre vo svojom návrhu na vzatie vyžiadanej J. S. do predbežnej väzby videl konkrétne skutočnosti odôvodňujúce túto obavu v tom, že J. S. nie je zamestnaná a nepreukázala žiadny iný zdroj príjmov.

Z odôvodnenia napadnutého uznesenia nie je celkom zrejmé, či sa súd pri rozhodovaní o vzatí resp. nevzatí J. S. do predbežnej väzby s týmito argumentmi prokurátora stotožnil, resp. akými ďalšími úvahami sa riadil, keď dospel k záveru, že dôvody predbežnej väzby sú v prípade vyžiadanej J. S. dané. Následne ale s konštatovaním, že „*pri existencii obáv z útekovej väzby odôvodnených vydaným EZR, je možné túto nahradiť alternatívnym inštitútom – uložením primeraných povinností a obmedzení*“ uložil J. S. obmedzenia podľa § 82 ods. 1 písm. a/, písm. e/ Tr. por. a povinnosť podľa § 82 ods. 1 Tr. por. Navyše sa krajský súd v tomto štádiu konania (t. j. vo fáze rozhodovania o predbežnej väzbe) podľa názoru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky nadbytočne zaoberal otázkami, ktoré sú z hľadiska právneho a skutkového podstatné až pre rozhodnutie súdu o výkone európskeho zatýkacieho rozkazu.

Primárne sa Najvyšší súd Slovenskej republiky zaoberal právnym názorom krajského súdu, podľa ktorého je predbežnú väzbu možné nahradiť „*alternatívnym inštitútom – uložením primeraných povinností a obmedzení*“ pričom dospel k jednoznačnému záveru, že tento názor nie je správny a nemá oporu v zákone.

Zákon o EZR neobsahuje osobitnú úpravu týkajúcu sa nahradenia predbežnej väzby. Rovnako neobsahuje žiadne ustanovenie, ktoré by súdu umožňovalo ukladať primerané povinnosti a obmedzenia podľa § 82 Tr. por. v prípade nevzatia vyžiadanej osoby do predbežnej väzby.

Tento postup nemožno vyvodzovať z § 15 ods. 4 zákona o EZR, podľa ktorého súd môže rozhodnúť o uložení primeraných opatrení alebo obmedzení podľa Trestného poriadku na zabránenie, aby nedošlo k zmareniu účelu tohto konania, lebo to platí iba v prípade, ak súd rozhoduje o prepustení vyžiadanej osoby z predbežnej väzby, nie pri rozhodovaní o vzatí resp. nevzatí vyžiadanej osoby do predbežnej väzby.

Ak by sme pripustili možnosť nahradenia predbežnej väzby, do úvahy by prichádzal s poukazom na § 1 ods. 2 zákon o EZR len postup podľa § 80 resp. § 81 Tr. por., teda jej

nahradenie zárukou, sľubom, dohľadom resp. peňažnou zárukou. Až v prípade nahradenia predbežnej väzby niektorým z uvedených inštitútov by následne súd mohol rozhodnúť aj o uložení primeraných obmedzení a povinností podľa § 82 Tr. por. O taký prípad v posudzovanej veci nešlo.

Z obsahu zápisnice o výsluchu J. S. ani nevyplývalo, že by sa ona resp. jej obhajca nejakým spôsobom domáhali nahradenia predbežnej väzby, napr. tým, že by ponúkli písomný sľub podľa § 80 ods. 1 písm. b/ Tr. por. V tomto smere teda sťažnosť prokurátora bola podaná dôvodne, preto Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 194 ods. 1 písm. a/ Tr. por. napadnuté uznesenie zrušil.

Najvyšší súd Slovenskej republiky následne skúmal to, čo je vo vzťahu k rozhodovaniu o predbežnej väzbe podľa § 15 zákona o EZR podstatné, teda či boli splnené tak formálne, ako aj materiálne podmienky pre takéto rozhodnutie.

Formálne podmienky predbežnej väzby v danom prípade splnené boli, keďže na J. S. bol vydaný Okresným súdom Znojmo, Česká republika, európsky zatýkací rozkaz pre trestný čin zanedbania povinnej výživy, ktorý trestný čin je obojstranne trestný a bol jej uložený nepodmienečný trest odňatia slobody vo výmere 7 (sedem) mesiacov. Po svojom zadržaní príslušníkmi Policajného zboru bol J. S. ustanovený obhajca, bola vypočutá prokurátorom, zo strany prokurátora bol podaný na príslušný krajský súd riadny návrh na jej vzatie do predbežnej väzby. O návrhu bolo po jej opätovnom vypočutí súdom v prítomnosti obhajcu aj predpísaným spôsobom rozhodnuté. Konanie prebehlo v rámci zákonnej 48 hodinovej lehoty plynúcej od okamihu, kedy bola osobná sloboda J. S. obmedzená.

Z hľadiska splnenia materiálnych podmienok potom súd skúma existenciu konkrétnych skutočností odôvodňujúcich obavu, že vyžiadaná osoba ujde, alebo sa bude skrývať. Okrem skutkových okolností uvedených v EZR prihliada pri svojom rozhodovaní aj na iné skutočnosti, najmä či vyžiadaná osoba je alebo nie je cudzinec, ak je cudzinec, či sa zdržiava na území Slovenskej republiky oprávnene, ďalej to, aké má vyžiadaná osoba väzby k Slovenskej republike, aké sú jej osobné a majetkové pomery, rodinné väzby, či je zamestnaná, aký má zdroj obživy alebo to, akú má kriminálnu minulosť.

Z materiálneho hľadiska potom síce správne prokurátor poukazoval na to, že J. S. je toho času nezamestnaná a bez zdroja príjmov. Na druhej strane však treba uviesť, že J. S. v Slovenskej republike doposiaľ nebola súdne trestaná, v Českej republike sa dopustila menej závažného trestného činu zanedbania povinnej výživy, pričom skutok spáchala ešte v období od októbra 2001 do novembra 2002. Od toho času sa inej trestnej činnosti nedopustila. Tiež nemožno jednoznačne tvrdiť, že by sa vyhýbala výkonu trestu odňatia slobody v Českej republike skrývaním sa alebo útekom do cudziny, konkrétne na Slovensko, lebo J. S. má tak občianstvo Českej republiky, ako aj štátne občianstvo Slovenskej republiky. Príslušníkmi Policajného zboru Slovenskej republiky bola zadržaná u svojej matky v Novým Zámkoch, v mieste svojho rodiska, kde sa podľa svojich slov aj zdržuje. Vrátiť sa na Slovensko k matke sa rozhodla asi pred rokom, pričom z xerokópie EZR je zrejmé, že táto adresa bola Okresnému súdu Z. známa. S poukazom na tieto skutočnosti Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel k záveru, že materiálne podmienky pre vzatie J. S. do predbežnej väzby splnené neboli.

Vzhľadom na vyššie uvedené potom Najvyšší súd Slovenskej republiky na padnuté uznesenie podľa § 194 ods. 1 písm. a Tr. por. zrušil a rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia.

Uznesenie bolo prijaté jednomyseľne.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.

V Bratislave 19. mája 2011

**JUDr. Juraj K l i m e n t, v. r.
predseda senátu**

Vypracoval: JUDr. Peter Szabo

Za správnosť vyhotovenia: Mgr. Monika Ivančíková